

Tribunal

glasnik svobodne družbe

“Nevarno je imeti prav,
ko se država moti.”

Voltaire

Tribunal je brezplačni spletni časopis za aktualna ekonomsko-politična vprašanja, ki ga izdaja Društvo za svobodno družbo. Tribunal izhaja ob četrtkih kot štirinajstdnevnik.

Glavni in odgovorni urednik:

Matjaž Steinbacher

Urednica zunanje politike:

Tanja Štumberger

Urednik notranje politike:

Mitja Steinbacher

Lektorirala:

Mojca Vrčko

Društvo za svobodno družbo

Kolajbova ulica 20a, Ljubljana

tribunal@fsi-institute.si

www.fsi-institute.si

Oglaševanje

tribunal@fsi-institute.si

IBAN: SI56 251009720026196

davčna številka: 48381306

matična številka: 2217406

Matjaž Steinbacher

Kako biti uspešen 2

Čeprav je pri nas še vedno veliko ljudi prepričanih, da so včasih boljše živeli in da je bilo življenje v socializmu lepše, je dejstvo, da ...

Jose Maria Aznar

Latinska Amerika: Načrt za svobodo 4

Nekega dne načrtujem izdati svoje spomine, o katerih vam danes še ne bom govoril, toda ko bo prišel ta trenutek, ste lahko prepričani ...

Richard W. Rahn

Proračunske fikcije 7

Se vam zdi, da država potrebuje več prihodkov? Če ste odgovorili z da, četudi se nahajate na politični levici, potem niste posvetili ...

Charles Oliver

Časi velike vlade nikoli končani 8

Od padca berlinskega zidu je minilo že sedemnajst let. Prav tako je že sedemnajst let od tega, kar je socialistični ekonomist Robert ...

Ken Schoolland

Dogodivščine Jonathana Gullibla 12

Jonathan je v nadaljevanju svojega potepanja premišljeval o pravilih tega zapletenega otoka. Ljudje gotovo ne ...

Matej Steinbacher

Tribunalovo oko 13

»... zakaj demonstrirajo proti konferenci, na kateri želijo Evropejci in Azijci oblikovati skupna stališča o spornih svetovnih vprašanjih?«

Piše: Mitja Steinbacher

SVOBODOMETER str. 10-11

Zaradi posebne številke, posvečene dogajanjem na Atlasovem Liberty Forumu in Heritagovem Resource Banku, je izpadla ocena svobode za mesec april. Tokratni Svobodometer izjemoma obravnava dogajanje v dveh mesecih skupaj, aprilu in maju. Kot vedno, je najprej na vrsti vlada. Njeno delovanje je zaznamovalo sprejetje obsežnega števila uredb, ki se tičejo različnih dejavnikov onesnaževanja okolja. ...

Kako biti uspešen

Piše:

Matjaž Steinbacher

Magister ekonomije,
glavni in odgovorni urednik
Tribunala in član
Društva za svobodno
družbo.

»Za razliko od drugih živih bitij lahko ljudje preživimo edino tako, da uporabljamo svoj razum in z njim povežemo znanje v izdelek, s katerim zadovoljujemo svoje potrebe.«

»Če je smisel živali in rastlin, da se prilagodijo okolju, v katerem živijo, pa je smisel življenja ljudi usmerjen v nenehno izboljševanje bivanjskega okolja in k reševanju problemov, ki ga ovirajo pri vsakodnevnem življenju.«

»Skozi zgodovino se je pokazalo, da je človek za vsako oviro v svojem okolju sposoben najti ustrezno rešitev.«

Čeprav je pri nas še vedno veliko ljudi prepričanih, da so včasih bolje živeli in da je bilo življenje v socializmu lepše, je dejstvo, da ljudje danes ustvarijo neprimerno več kot nekoč. Z večjo produktivnostjo in novimi dobrinami se je kakovost življenja bistveno izboljšala, kar je tudi več kot očitno. Če so se naši stari starši in njihovi starši še prevažali s konjsko vprego, orali njive z voli in se gibali v krogu par kilometrov, se danes prevažamo z avtomobili, oddaljene kraje obiskujemo z vlaki in letali, njive orjemo z najsodobnejšimi traktorji in drugo mehanizacijo, iz poljedelskih sektorjev smo se preselili v tovarne, delamo z računalniki, komuniciramo z mobilnimi telefoni in še in še. Uporabljamo stvari, o katerih naši predniki niso imeli nobenega občutka, kako sploh izgledajo.

Le kako je to mogoče, če vemo, da se v vsem tem času osnovni materiali, ki jih najdemo v naravi in iz katerih danes proizvajamo vse te stvari, niso spremenili?

Odgovor je sila preprost. Za razliko od drugih živih bitij lahko ljudje preživimo edino tako, da uporabljamo svoj razum in z njim povežemo znanje v izdelek, s katerim zadovoljujemo svoje potrebe. Ljudje nismo ustvarjeni za to, da bi se v popolnosti prilagodili na okolje, ki nas obdaja in v katerem živimo. Človeški razum je naravnano tako, da si ljudje z njegovo uporabo iz osnovnih materialov, ki jih najdemo v naravi, z dodajanjem produktivnega dela in znojem, ustvarjamo novo vrednost, s tem pa si nenehno izpopolnjujemo okolje, v katerem živimo. Če levu nagon govori, da se pred nevihto umakne v zavetje, tako človeku razum govori, da si za življenje zgradi hišo. Lev je za svoje preživetje prisiljen loviti antilope in druge živali, tem pa nagon govori, da morajo pred njim bežati, v kolikor želijo preživeti. Pri živih organizmih narava ne dopušča obstanka in pasivnosti. Vsakršna pasivnost pomeni smrt. Če lev pri lovu ni uspešen, umre. Zmožnost napredka živali se na točki njihovega fizičnega razvoja zaključijo. Življenje v divjini je sistem, ki se vzdržuje sam, napredek pa je zelo redek. Pri ljudeh gre za sistem, ki ga oblikuje človek s svojim razumom, napredek pa je njegova ključna posledica. Podobno kot pri drugih živih bitjih, tudi pri ljudeh pasivnost in obstanek vodita v nazadovanje in kasnejši propad.

Če je smisel živali in rastlin, da se prilagodijo okolju, v katerem živijo, pa je smisel življenja ljudi usmerjen v nenehno izboljševanje bivanjskega okolja in k reševanju problemov, ki ga ovirajo pri vsakodnevnem življenju. Človek je iznašel razna škropiva, ki danes povečujejo donose v kmetijstvu in kakovost hrane. Človek je v naravi našel železo, kasneje aluminijevo rudo, iz katere je naredil aluminij, iz njega pa kasneje škarje. Frizer danes poskrbi, da smo urejeni. Človek je iz celuloze naredil papir, danes iz njega izdelujemo časopis, denar in mnoge druge stvari. Človek je odkril nafto, ki je danes osnovna sestavina več tisoč izdelkom. Človek je iznašel elektriko, iz različnih materialov naredil prenosne poti, iznašel je sliko in danes imamo televizorje, računalnike, mobilne telefone, internet in mnogo drugih elektronskih aparatov, brez katerih si življenja sploh ne moremo več predstavljati. Človek se je znašel pred problemom prostorske stiske in zgradil stolpnice. Ugotovil je, kako premagati reko in preleteti ocean. Človek je našel rešitev, kako premagati sušo, napovedati vreme in pozdraviti mnoge bolezni. Osnovne stvari za vse te dosežke človeštva, ki se nam danes zdijo tako samoumevni, ležijo v naravi in so kot takšne brez vsakršne vrednosti, človeški razum pa jim je dal tisto potrebno vsebino, ki jo danes občudujemo in uporabljamo.

Skozi zgodovino se je pokazalo, da je človek za vsako oviro v svojem okolju sposoben najti ustrezno rešitev. Zgornji primeri to jasno dokazujejo. Še več. Zgodovina tudi pokaže, da ljudje v vsakem trenutku težimo k izboljšavam obstoječih dobrin in znanja, oboje z izključnim namenom bogatenja svojega življenja, kakor tudi osebnega potrjevanja. Svobodni ljudje se intelektualno nikoli ne ustavijo pred določenim problemom. Ravno nasprotno. Vsak problem jim predstavlja spodbudo za to, da ga rešijo. Za pošiljanje informacij na dolge razdalje se ljudje najprej niso zadovoljili s pošiljanjem kurirjev in pisem, ampak

»Napredek se širi na nova področja, njegovi rezultati pa ljudem prinašajo novo kakovost v njihovem življenju. Seveda se je treba zavedati, da napredek ne nastaja sam od sebe in ni mogoč brez človeškega razuma.«

»Ayn Rand poudari, da »bomo ljudje rešili problem preživetja takrat, ko bomo spoznali, da preživetje zahteva konstantno rast in ustvarjalnost.«

»Tukaj pa se v razpravo človeškega razuma in napredka človeštva vključijo politiki in drugi birokrati, katerih delo je usmerjeno v omejevanje človeškega razuma, v omejevanje napredka in v naš propad.«

»Na eni strani moč človeškega razuma in na drugi moč političnega terorja nad svobodo ljudi.«

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno mnenja Društva za svobodno družbo, časopisa Tribunal oziroma organizacij, kjer so zaposleni.

so želeli hitrejši in varnejši prenos. Leta 1876 so izumili telefon, leta 1927 pa vzpostavili tudi prvo prekooceansko povezavo med Londonom in New Yorkom. Seveda stacionarna telefonija kasneje ni več zadostovala potrebam časa in ljudje so izumili mobilne telefone, za praktično uporabo leta 1973, bakrene telefonske kable pa so nadomestili optični kabli. Napredek se širi na nova področja, njegovi rezultati pa ljudem prinašajo novo kakovost v njihovem življenju. Seveda se je treba zavedati, da napredek ne nastaja sam od sebe in ni mogoč brez človeškega razuma. Prav tako se je treba zavedati, da tudi stroji, na katerih ljudje v tovarnah opravljajo svoje delo, ne nastajajo sami od sebe, niti niso sami prišli v tovarno. Najprej jih je moral nekdo narediti, potem pa jih je moral lastnik tovarne kupiti in vkomponirati v proizvodni proces. Šele potem ga lahko uporabljajo tudi vsi zaposleni.

Pri opravljanju opravila pa prihaja še do ene zelo pomembne lastnosti človeškega razuma: sprotnega učenja. Ljudje se pri svojem delu sproti učijo in izpopolnjujejo, kar povzroča, da je izkoristek novega stroja vedno večji in večji, hkrati pa poveča produktivnost zaposlenih. Ta se dogaja spontano in nepretrgoma. Z novim strojem zaposleni proizvedejo več, hitreje in bolje. Primer kočijaža in tovornjakarja zelo nazorno pokaže, do kakšne učinkovitosti pripelje človeški razum.

In to je moč človeškega razuma in logičnega razmišljanja, ki dela ljudi tako posebne. Življenje je dinamičen proces, nenehne izboljšave pa njegov edini smoter. Človeško ustvarjanje ne pozna meja, saj se ljudje nikoli ne zadovoljimo s trenutnimi dosežki. Prav dobro se namreč zavedamo, da stagnacija pomeni naš propad, česar pa si ne želimo. Ayn Rand poudari, da *»bomo ljudje rešili problem preživetja takrat, ko bomo spoznali, da preživetje zahteva konstantno rast in ustvarjalnost.«*

Ker pa lahko uspešno in kreativno ustvarja samo svoboden posameznik, ki mu je v popolnosti dovoljena uporaba njegovega razuma in ki prevzema in nosi posledice tveganja za svoje odločitve, se vprašanje preživetja prelevi v vprašanje zagotavljanja osebne svobode posameznikom.

Tukaj pa se v razpravo človeškega razuma in napredka človeštva vključijo politiki in drugi birokrati, katerih delo je usmerjeno v omejevanje človeškega razuma, v omejevanje napredka in v naš propad. Visoki davki, državno lastništvo gospodarskih družb, administrativne ovire, dovoljenja, prepovedi, koncesije, protimonopolna zakonodaja in drugi administrativni ukrepi omejevanja osebne svobode posameznikov imajo za posledico omejevanje svobode človeškega razuma. Edino država, temelječa na načelih svobodne družbe, daje ljudem zadostne spodbude in smisel, da investirajo v svojo rast, da razmišljajo in ustvarjajo. Nikoli ne bomo mogli izvedeti, koliko novih proizvodov, proizvodnih procesov, strojev, tehnologij in novega znanja bi ljudje iznašli, v kolikor države po vsem svetu ne bi zasledovale tako zatiralske in ljudem sovražne politike. Politike, ki ljudem ne dovoljuje, da bi bili uspešni in da bi bili najboljši, pa čeprav iz dneva v dan poslušamo, kako se vse v parlamentarnih klopeh dogaja z izključnim namenom skrbi za blaginjo ljudi, za oblikovanje gospodarstvu prijazne države, za napredek ljudi in njihovo srečo.

Sredi osemnajstega stoletja je francoski ekonomist Jean Claude de Gournay osnoval filozofijo svobodnega, *laissez-faire*, gospodarstva, kjer ni prostora za politično delegiran gospodarski šovinizem, nacionalizem in birokratsko vpletanje, oziroma kjer je varovanje načel svobodne družbe edini smoter delovanja države. Vse ostalo je naloga človeškega razuma, konkurence in osebne interesa vseh vpletenih.

Zgodovina ima shranjene tako primere posledic svobodnih držav, oziroma držav, ki so težile k svobodni ureditvi, kakor tudi zatiralskih družbenih okolij, ki ljudem ne nudijo pogojev za spodbujanje njihovega razumskega razmišljanja, pridobivanja znanja in ustvarjalnosti ter nujno vodijo do revščine in bede. Povsem na repu Indeksa ekonomske svobode, ki ga letno izdaja Heritage Foundation, se nahajajo Severna Koreja, Kuba, Libija, Zimbabve, Burma, Turkmenistan, Iran, Angola, Belorusija in mnoge druge. Povsem na vrhu svobodnih držav se nahajajo Hong Kong, Singapur, Avstralija, ZDA, Nova Zelandija, Velika Britanija in mnoge druge uspešne države. Na eni strani moč človeškega razuma in na drugi moč političnega terorja nad svobodo ljudi, kjer se ljudje, kakor lev in antilopa, vsakodnevno borijo za svoje golo preživetje, njihov razum pa ostaja ujetnik v rokah nadvlade brutalne fizične sile samovoljnih vladarjev in večnega strahu.

GOSTUJOČI KOMENTAR

Latinska Amerika: Načrt za svobodo

Piše:

Jose Maria Aznar

Med leti 1996 in 2004
premier Španije; predsednik
Fundacion para el Analisis y
los Estudios Sociales (FAES).

»Ljudi in organizacij, ki
verjamejo, tako kot mi, da
svoboda poganja napredek.
Vsi ti so trdno predani
ideji svobode, življenjskim
principom in vrednotam
Zahoda.«

»Verjamemo v enakost
pred zakonom, zaradi
česar kritiziramo pozitivno
diskriminacijo.«

»Berlinski zid je padel
zahvaljujoč pogumu,
predanosti in viziji
posameznikov, podobnih
Ronaldu Reaganu, Margaret
Thatcher in papežu Janezu
Pavlu II.«

Nekega dne načrtujem izdati svoje spomine, o katerih vam danes še ne bom govoril, toda ko bo prišel ta trenutek, ste lahko prepričani, da bo Heritagevo ime zagotovo zraven.

Ko je leta 1989 nastal FAES [*Foundation for Social Studies and Analysis*], se je zgledoval po Heritage Foundationu, tej veličastni fundaciji. Ljudje, ki so mi pomagali postaviti na idejah temelječ predsedniški program, so črpali inspiracijo iz programa *Mandate for Leadership*. In lahko vam zagotovim, da med našimi osmimi leti v vladi nismo smeli razočarati upanja milijonov Špancev po boljši državi.

Zahvaljujem se Heritage Foundationu za povabilo, današnjo priložnost pa bom izkoristil za to, da javno izrazim svoje občudovanje in hvaležnost za njihovo delo branjenja idej in vrednot svobode in demokracije.

Danes [27. aprila, op.p.] smo tukaj, da vam predstavimo pomemben del našega dela, ki je rezultat sodelovanja velikega števila različnih ljudi in organizacij na obeh straneh Atlantika. Ljudi in organizacij, ki verjamejo, tako kot mi, da svoboda poganja napredek. Vsi ti so trdno predani ideji svobode, življenjskim principom in vrednotam Zahoda.

Zakaj FAES predstavlja poročilo o Latinski Ameriki ravno v teh dneh? In zakaj ga predstavljamo ravno tukaj, v Philadelphiji, skupaj z vsemi prijatelji, ki so se zbrali na Heritagovem 30. Resource Bank Meetingu? To vam bom na kratko poskušal obrazložiti.

Mi verjamemo v vrednote Zahoda. To so univerzalne vrednote, ki temeljijo na posebnem konceptu posameznika kot svobodnega in odgovornega bitja. Njegova dostojanstvo in temeljne pravice imajo prednost pred katerim koli političnim sistemom. Demokracija, vladavina prava, človekove pravice in osebna svoboda so načela, ki krepijo Zahodni svet.

Korenine Zahodnega sveta so globoko zakoreninjene v grško-rimski dediščini in židovsko-krščanski tradiciji. Zahod je ustvaril razsvetljenstvo, danes pa zahvaljujoč svobodni ekonomiji doživlja napredek. Zahod ni geografski izraz, ampak sistem vrednot. Te vrednote so se rodile na Zahodu, vendar so univerzalne, saj temeljijo na človekovem dostojanstvu.

Verjamemo v enakost pred zakonom, zaradi česar kritiziramo pozitivno diskriminacijo [*politika zagotavljanja privilegijev skupinam ali posameznikom, ki so bili tradicionalno diskriminirani, op.p.*]. Ker trdno verjamemo, da imajo ženske enake pravice kot moški, branimo njihovo dostojanstvo v vsaki državi, ne glede na njihovo versko pripadnost. Verjamemo, da je korupcija v naših državah nesprijemljiva. Zaradi tega se moramo boriti proti njej tudi v Latinski Ameriki. Tukaj namreč predstavlja enega glavnih razlogov pomanjkanja. V Philadelphiji, Londonu, Madridu uživamo v neodvisnem sodstvu, svobodi govora in verski svobodi, toda braniti in podpirati jih moramo tudi v Caracasu in Havani.

Ko že govorim o Kubi, bi rad dodal nekaj opazk. Na tej hemisferi je Kuba neka anomalija. Nikoli ne smemo odnehati z našimi napori, da bi Kubancem prinesli svobodo, in nikoli ne smemo pozabiti na tiste, ki se na otoku borijo za svobodo. Želimo, da bo Kuba prišla v demokracijo in ne v naslednjo tiranijo. Kubi želim tisto, kar želim svoji domovini, in to je svobodo, demokracijo in napredek.

Berlinski zid je padel zahvaljujoč pogumu, predanosti in viziji posameznikov, podobnih Ronaldu Reaganu, Margaret Thatcher in papežu Janezu Pavlu II. Vsi trije so primer moči svobode, ki je sposobna podirati zidove, in to se bo zgodilo tudi na Kubi.

ZAHODNE KORENINE

Latin America: An Agenda for Freedom temelji na jasni premisi: Latinska Amerika je pomemben del Zahoda.

Nasprotniki odprti in svobodnih družb želijo danes zanikati to dejstvo. Obstajajo sile, ki si prizadevajo, da bi celotno regijo pregnali iz sveta napredka. Obenem pa želijo celotno regijo nahujskati proti ostalemu svobodnemu svetu. Latinski Ameriki poizkušajo odreči njene Zahodne korenine tudi nekateri v Evropi

»Verjamemo, da ima
Latinska Amerika
zmožnost, da z močjo
svobode in demokracije
zasede svoje mesto med
vodilnimi demokracijami in
svobodnimi nacijami sveta.«

»Učinkovito sodelovanje
Latinske Amerike v
okviru Zahoda je v prvi
vrsti odvisno od volje
Latinoameričanov samih.«

»Latinska Amerika
potrebuje stabilne
demokracije, zgrajene na
stabilnih temeljih.«

»Samo države z zdravimi
institucijami dosegajo
nenehno gospodarsko rast in
vzdržen razvoj. Pri tem ni
nobenega razloga, zakaj tega
ne bi dosegli tudi v Latinski
Ameriki.«

»Gospodarstva Latinske
Amerike se morajo nadalje
odpreti zunanjemu
svetu, saj to zagotavlja
konkurenčnost, inovativnost
in učinkovitost.«

in Združenih državah Amerike. To pa je nevaren trend, proti kateremu se je treba boriti.

Verjamemo tudi v pomembnost idej, saj smo prepričani, da iz njih izhajajo posledice. *Latin America: An Agenda for Freedom* tako ponuja nekaj idej, kako se ubadati z glavnimi problemi, ki grozijo regiji in jo ovirajo pri njenem razvoju.

Verjamemo, da ima Latinska Amerika zmožnost, da z močjo svobode in demokracije zasede svoje mesto med vodilnimi demokracijami in svobodnimi nacijami sveta. Če vzamemo v ozir trenutne svetovne grožnje, je trdna postavitev Latinske Amerike na Zahod ključna za preživetje naših vrednot in svobode. To bi moral biti interes in skupni cilj tako Združenih držav Amerike, kot tudi Evrope.

Učinkovito sodelovanje Latinske Amerike v okviru Zahoda je v prvi vrsti odvisno od volje Latinoameričanov samih. Vendar je tudi pomembno, da glavni zavezniki in partnerji Latinske Amerike prispevajo svoje v njeno popolno umestitev v skupino naprednih demokracij.

IZBIRA POTI DO BLAGINJE

Zgodovina razkriva, da je Latinska Amerika sposobna doseči raven blaginje in svobode, ki prevladujeta v večini razvitih držav. Danes se mora Latinska Amerika odločiti. Dve poti sta odprti in vodita v nasprotni smeri.

Prva pot vodi do odprtosti k ostalemu svetu, demokracije, spoštovanja človekovih pravic in svoboščin in trdne vladavine prava. To je pot, ki so jo prepotovale uspešne države. To je pot, ki privablja investicije, ustvarja podjetja, proizvaja delovna mesta in zmanjšuje revščino. Ta pot je pot, ki ponuja priložnosti in upanje za ljudi. Na kratko, to je pot, ki vodi do uspeha, napredka, demokracije in svobode.

Druga pot vodi stran od odprte, svobodne in uspešne družbe. Zgodovina ponuja dovolj primerov, da vemo, kam ta pot vodi. Tisti, ki danes zagovarjajo to pot, sledijo zastarelim idejam, ki so v dvajsetem stoletju ustvarile le trpljenje in bedo. Ti želijo ustvariti »socializem 21. stoletja«, kot naslednika socializma, ki je v dvajsetem stoletju povzročil gorje in zatiranje. Te ideje se v Latinski Ameriki ponovno pojavljajo na površju, svojo potrditev pa dobivajo celo na volitvah.

Menim, da je prišel čas, da Latinska Amerika uporabi moč idej in izbere prvo pot, to je tisto, ki vodi do blaginje, svobode in demokracije.

TRDNE INSTITUCIJE IN VLADAVINA PRAVA

Latinska Amerika potrebuje stabilne demokracije, zgrajene na stabilnih temeljih. Pri tem se ne razlikuje od ostalega sveta, kjer je razvoj svobodnega in naprednega naroda odvisen od temeljnih soglasij, ki jih ohranjajo pri življenju.

Jamstvo za svobodo in napredek leži v sistemu močnih in homogenih institucij, do katerih imajo posamezniki lahek dostop. Da bi prišli do takšnih institucij, je potreben temeljni konsenz in jasna ter čvrsta pravila. Oblast mora biti rezultat točno tistih pravil, ki jih vsi sprejmejo in ne obratno.

Samo države z zdravimi institucijami dosegajo nenehno gospodarsko rast in vzdržen razvoj. Pri tem ni nobenega razloga, zakaj tega ne bi dosegli tudi v Latinski Ameriki. Skupaj z vitko, a močno državo, ki bo sposobna izvrševati svoje glavne naloge. To je, da Latinoameričanom zagotovi pravice in svobodo.

Tudi proti revščini se lahko v Latinski Ameriki učinkovito borimo. Ni nobenega zgodovinskega prekletstva, ki bi Latinsko Ameriko obsojalo na pomanjkanje bogastva in dohodka, kakor tudi ne na nepravilnost.

Vzdržen gospodarski razvoj zahteva makroekonomsko disciplino in trenutno Latinska Amerika uživa takšno stanje. Vendar je makroekonomska disciplina le ena od nujnosti blaginje.

Drugim enako, če ne celo bolj, pomembnim pogojem, je treba zadostiti. Obstajati mora zakonodaja, ki bo varovala zasebno lastnino, in stanje spoštovanja sklenjenih pogodb. Gospodarstva Latinske Amerike se morajo nadalje odpreti zunanjemu svetu, saj to zagotavlja konkurenčnost, inovativnost in učinkovitost.

Pravosodna varnost je nujen pogoj blaginje. Zajamčene morajo biti lastninske pravice vseh državljanov in podjetij, kot mora biti zajamčeno spoštovanje vseh prosto sklenjenih pogodb. Državno razlašanje učinkuje kot strahotna zavira za investitorje. Brez pravih oblik garancij, ljudje ne bodo investirali prihrankov v države, kjer so pretekle oblasti razlašale. Zaupanje je pogoj za rast.

Idealno bi bilo izvesti ustavne reforme, ki bi vključevale učinkovite mehanizme za spoštovanje lastninskih pravic in sklenjenih pogodb, v neke vrste *magna carti*.

DELOVANJE ZA LEPŠO PRIHODNOST

Prihodnost Latinske Amerike je brez vsakršnega dvoma v rokah Latinoameričanov samih. Oni sami morajo skupaj s svojimi prijatelji delovati za svetlejšo prihodnost. To je eden glavnih poudarkov dokumenta [*Latin America: An Agenda for Freedom, op.p.*], ki ga danes prikazujemo.

Ljudje pozabljajo, da je država državljanov, ideal demokratičnega naroda, tudi ideal vseh narodov Latinske Amerike. To je načelo, ki združuje ves Zahodni svet. Zaradi tega podpiram, da Latinska Amerika naveže še tesnejše stike z Združenimi Državami Amerike. Podpiram tudi prsto trgovino med Amerikami in Evropo v Atlantskem področju napredka [*Atlantic Area of Prosperity*], ki bi bilo odprto tudi ostalim državam sveta.

Trgovina je izredno orodje svobode in napredka. V tem pogledu so naporji predsednika Busha in njegove administracije, da še okrepi poslovne vezi z Latinsko Ameriko, hvale vredni.

Prosta trgovina z Latinsko Ameriko je cilj, ki je vreden investiranega političnega kapitala. Prosta trgovina je zaničevana tako s strani populistov iz Latinske Amerike, kot tudi dela levičarjev iz Združenih držav in Evrope. Toda znano je, da je prosta trgovina spodobna politika, saj poganja napredek preko svobode do izbire.

Združene države bi morale biti glavni partner, ki bi regiji zagotavljal ekonomski in demokratični napredek. Zaveza z Latinsko Ameriko, s svobodo, demokracijo in prsto trgovino pa mora biti dvostranska politika Združenih držav. Uspešne politike morajo temeljiti na uspešnih idejah in sam ne poznam boljših političnih idej, kot tistih o svobodi.

Ideje, ki morajo biti podkrepjene z učinkovitimi politikami, so: politike in ideje svobode, zahodnih vrednot, ameriških krščanskih korenin in borba proti revščini skozi gospodarsko rast. Predvsem pa odločnost, da model odprte, demokratične družbe prevlada nad populističnimi grožnjami.

Skupni cilj zmage nad agendo »socializma 21. stoletja« zahteva posedovanje občutka odgovornosti. Poudarek naj bo raje na tem, kar povezuje in ne na tem, kar ločuje.

Na podoben način se morajo politične sile Latinske Amerike, ki delijo te principe, odpreti novim oblikam medsebojnega sodelovanja in povezovanja, saj bodo le tako sposobne ustvariti zmagovalno demokratično alternativo vsem vladam v regiji.

Če je Latinska Amerika pomemben del Zahodnega sveta, si ne moremo privoščiti udobja in prepustiti celotne regije rokam totalitarnih režimov. Moramo ukrepati in združiti sile proti tistim, ki ne verjamejo v ideje, ki jih sprejemajo svobodne družbe. Evropejci in Američani imajo moralno dolžnost, da podpirajo vsako pobudo, ki prinaša najboljše v demokraciji.

V Latinski Ameriki je eden takih primerov Kolumbija. Kolumbija je demokratična država s spodobno vlado. Vendar kolumbijsko demokracijo ogrožajo tako teroristične skupine, kot tudi gverile, povezane z drogami. Kolumbija si zasluži našo popolno podporo. To je naša moralna dolžnost, je pa tudi v našem interesu, če želimo ohraniti svobodo.

Margaret Thatcher in Ronald Reagan sta sanjala o transatlantskem območju, ki bo zagovornik svobode za vse človeštvo. In te sanje so še vedno žive. Morajo nas spodbuditi, da pri tem ne bomo izpustili Latinske Amerike.

V trenutnih razmerah nenehnih groženj in tveganj bi storili največjo napako izjemno velikih dimenzij, če se ne bi zmenili za prihodnost regije. Pomembno je, da v Latinski Ameriki pomagamo zgraditi mrežo političnih institucij, strank in posameznikov, ki jim svoboda pomeni najvišjo vrednoto.

Če bomo zmogli sprejeti ta izziv, bo uspeh zagotovljen. Zgodovina nam dokazuje, da se svobodo lahko doseže, toda le pod pogojem, da ustrezne odločitve prevzamejo tisti ljudje, ki resnično verjamejo vanjo.

Latinska Amerika ničesar ne zanika. Vsi vemo, da je tukaj ostalo še veliko dela, ki ga je treba opraviti, in da do blaginje ne obstaja nobena bližnjica. Vemo, da sta svoboda in blaginja možni tudi v vsej Latinski Ameriki in da bo uspeh prišel, če bomo vzdržali pri našem delu širjenja idej odprtosti, demokracije in svobode. Trdno smo prepričani, da je ta projekt možno izpeljati.

V fundaciji FAES vemo, da ideje potrebujejo predane posameznike, ki jih bodo širili in želi njihove sadove. Zato smo odločeni, da bomo sodelovali z našimi prijatelji v Latinski Ameriki in tudi izven regije, še posebno s Heritage Foundationom. Saj smo le tako lahko prepričani, da bodo ideje svobode, demokracije in pravičnosti prevladale po celotnem ameriškem kontinentu.

»Prihodnost Latinske Amerike je brez vsakršnega dvoma v rokah Latinoameričanov samih. Oni sami morajo skupaj s svojimi prijatelji delovati za svetlejšo prihodnost.«

»Znano je, da je prosta trgovina spodobna politika, saj poganja napredek preko svobode do izbire.«

»Če je Latinska Amerika pomemben del Zahodnega sveta, si ne moremo privoščiti udobja in prepustiti celotne regije rokam totalitarnih režimov. Moramo ukrepati in združiti sile proti tistim, ki ne verjamejo v ideje, ki jih sprejemajo svobodne družbe.«

Tekst je govor, ki ga je Aznar imel na Heritage Resource Banku v Philadelphiji, 27.4.2007.

Objavljeno z dovoljenjem The Heritage Foundationa. © 2007 The Heritage Foundation. www.heritage.org

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno mnenja Društva za svobodno družbo, časopisa Tribunal oziroma organizacij, kjer so zaposleni.

Proračunske fikcije

Piše:

Richard W. Rahn

Direktor monetarnih oblasti na Kajmanskih otokih; predsednik na Institute for Global Economic Growth in član akademskega odbora Društva za svobodno družbo.

»Se vam zdi, da država potrebuje več prihodkov? Če ste odgovorili z da, četudi se nahajate na politični levici, potem niste posvetili dovolj pozornosti dejstvom in ste se tistim iz vrst politike in medijev, ki verjamejo, da država nikoli ne more biti zadosti velika, pustili potegniti za nos.«

V izviriku je bil članek objavljen v Washington Timesu, 12.3.2007, pod naslovom Budget Fictions.

Objavljeno z dovoljenjem The Washington Times. © 2007 The Washington Times LLC. www.washingtontimes.com

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno mnenja Društva za svobodno družbo, časopisa Tribunal oziroma organizacij, kjer so zaposleni.

Se vam zdi, da država potrebuje več prihodkov? Če ste odgovorili z da, četudi se nahajate na politični levici, potem niste posvetili dovolj pozornosti dejstvom in ste se tistim iz vrst politike in medijev, ki verjamejo, da država nikoli ne more biti zadosti velika, pustili potegniti za nos.

Država zapravlja bistveno preveč, zaradi slabega gospodarjenja, razsipavanja, nepoštenja in zlorab (SRNZ) in zato, ker se vpleta v mnoge nepotrebne in vprašljive aktivnosti. Nadaljevanje bo obravnavalo samo SRNZ, za kar se oboji, tako odgovorni liberalci, kot tudi konzervativci strinjajo, da je treba drastično znižati, ne bo pa obravnavalo vprašanja ustrezne vloge države, ki je predmet neskončnih političnih nesoglasij.

Pred kratkim je bilo objavljeno, da »zvezna vlada v ZDA potroši približno 32 odstotkov več energije na kvadratni meter kot znaša splošna potrošnja vseh zgradb v državi.« Upoštevajte rezultate mnogih mikroanaliz prekomernega trošenja državnih organov, omenjena vrednost verjetno zadovoljivo ocenjuje obseg SRNZ v državni upravi. Če bi bile zvezne oblasti v ZDA, z izjemo transferjev za socialno varnost, v povprečju vsaj tako dobro upravljane, kot so v povprečju upravljana zasebna podjetja, potem bi lahko delovale v enakem obsegu, kot to počno danes, le da bi zapravile najmanj tretjino manj.

Morda se vam na prvi pogled dozdeva, da s primerom precej pretiravam, toda razmislite za trenutek o njem. Skoraj vsak dan lahko spremljate poročila v medijih o milijardah dolarjev državnega razsipništva, vendar to se sploh ne dotakne razsajajočega prezaposlovanja v precejšnjem delu državnega aparata. Majhen primer: celo nov proračun vsebuje prikaz z naslovom »Nedopustna plačila zmanjšana na 36,3 milijarde dolarjev« in torej priznava nekaj razsipništva, vendar ne zajema vseh državnih oddelkov.

Lanskega avgusta je Chris Edwards iz Cato Instituta objavil, da »je Urad za ekonomske analize - BEA ta mesec objavil, da je povprečno nadomestilo za 1,8 milijona javnih uslužbencev na zvezni ravni v letu 2006 znašalo 106.759 dolarjev, kar je natančno dvakratnik povprečnega nadomestila, plačanega v ameriškem zasebnem sektorju, ki je bilo 53.289 dolarjev. Če upoštevate plače brez dodatkov, je povprečni zaposleni v zvezni javni upravi zaslužil 71.114 dolarjev, kar je 62 odstotkov več od povprečne plače v zasebnem sektorju, ki je znašala 43.917 dolarjev.« (V ZDA je na zvezni ravni zaposlenih skoraj 2 milijona javnih uslužbencev.)

Razlogi za površno trošenje države so lahko razumljivi. Politiki in birokrati zapravljajo denar drugih ljudi, zaradi česar so manj skrbni. Poleg tega je v javnem sektorju zaradi njegovih zaščit in monopolne narave, ki jo ima državna uprava, bistveno manj odgovornosti kot v tipičnem podjetju zasebnega sektorja. Predlog potrošnje za fiskalno leto 2008 znaša kar 2.900 milijard dolarjev, ali kar trikratnik zadnjega proračuna predsednika Reagana leta 1988. Po odbitku 608 milijard dolarjev plačil za socialno varnost in 261 milijard dolarjev za plačilo obresti javnega dolga, bo zvezna vlada potrošila nekaj več kot 2,100 milijard dolarjev na projektih, ki sodijo v področje SRNZ, kar je približno 7 tisoč dolarjev na vsakega moškega, žensko in otroka v ZDA. Če smo jaz in ostali točni pri oceni, da znaša delež SRNZ tretjino celotnega trošenja, potem je vsak od nas na leto prisiljen plačati 2,300 dolarjev več, kot bi bilo treba za to, kar trenutno dobimo.

Vprašajte se: »Kaj bi lahko moja štiričlanska družina storila z dodatnimi 9,200 dolarji na leto?« Če se vam zdi, da je moja številka previsoka za faktor dve (skoraj noben resen ekspert ne verjame, da znaša delež državnega razsipništva manj kot 15 odstotkov), bi vaši prihranki na leto še vedno bili 4,600 dolarjev.

700 milijard dolarjev za SRNZ je gospodarstvu zgolj strošek prvega reda. Vsak cent, ki ga država zapravi, je pridobljen s pomočjo davkov ali izposoje, in vsaka od obeh aktivnosti ima negativne učinke na gospodarstvo; je neposreden strošek za podjetja v zasebnem in v javnem sektorju in zavira produktivne aktivnosti. Ti stroški nato bistveno znižujejo možnosti zaposlovanja, realne plače in rast produktivnosti. Če bi zvezne agencije morale delovati v letu 2008 z istim proračunom, kot so jih imele leta 2006, (to bi bilo 10 odstotno znižanje načrtovanega povišanja in še vedno močno znotraj razsipništva v skoraj vseh agencijah) potem bi bil zvezni proračun v ravnovesju.

Tisti, ki trdijo, da država potrebuje več denarja, ki ga lahko pridobi edino s pomočjo davkov, sposojanja in bolj nadležnega in krutega terjanja davčne uprave - IRS, govorijo resnico samo v kolikor verjamejo, da so slabo gospodarjenje države, njeno razsipavanje, nepoštenje in zlorabe na različnih državnih ravneh sprejemljive.

Kongres in administracija bi morali od vseh finančnikov, zaposlenih na državnih uradih, zahtevati, da potrdijo, da so njihove poslovne knjige točne in znotraj zakonov, kakor tudi, da vsi managerji v državnih uradih zaprisežejo, da njihovi programi zadovoljujejo razumskim cost-benefit standardom. Če takšne potrditve ne bi bile opravljene, bi morali trošenje na teh programih ustaviti. Če bi bile narejene zavajajoče in napačne potrditve, bi morale odgovorne osebe izgubiti službo ter biti podvržene kazenskim odgovornostim, kakor bi se to zgodilo v zasebnih podjetjih.

Tisti, ki zahtevajo več denarja za državo, ne da bi pred tem zahtevali tudi preglednost za denar, ki se trenutno troši, so oboje, tako neodgovorni kot nevarni za naše ekonomsko zdravje.

GOSTUJOČI KOMENTAR

Časi velike vlade nikoli končani

Piše:

Charles Oliver

Kolumnist Reasona.

»Od padca berlinskega zidu je minilo že sedemnajst let. Prav tako je že sedemnajst let od tega, kar je socialistični ekonomist Robert Heilbroner razglašal, da »je boja med kapitalizmom in socializmom konec: kapitalizem je zmagal.«

»Klasični liberalizem se ni spoprijel s pomembnimi teoretičnimi izzivi, ki jih je postavil marksizem, njegova rivalska ideologija.«

»Klasični liberalci, ki imajo razumevanje za bistvo delovanja podjetij v zadnjih dveh stoletjih, so se v desetletjih po letu 1980 dobesedno uspravali. Še posebej po smrti socializma.«

Od padca berlinskega zidu je minilo že sedemnajst let. Prav tako je že sedemnajst let od tega, kar je socialistični ekonomist Robert Heilbroner razglašal, da »je boja med kapitalizmom in socializmom konec: kapitalizem je zmagal ... Kapitalizem ureja gmotna razmerja posameznikov bistveno bolj učinkovito kot socializem.« Je pa tudi nekaj več kot desetletje tega, kar je Bill Clinton izjavil: »Časi obsežnih držav so minili.« Videti je bilo, da je, celo v očeh svojih kritikov, klasični liberalizem, tj. liberalizem osemnajstega in devetnajstega stoletja, ki je simboliziral osebno svobodo posameznikov, prosto trgovino, vladavino prava in predvsem zasebno lastnino, intelektualno prevladal. Pričakovati je bilo, da bo nadvladal tudi politično.

Izteklo se je nekoliko drugače. Klasični liberalizem se ni spoprijel s pomembnimi teoretičnimi izzivi, ki jih je postavil marksizem, njegova rivalska ideologija. Vsaj kar se tiče ZDA, napad na osebno svobodo in lastninske pravice napreduje pod različnimi medijskimi naslovi: javno zdravstvo, okoljska politika, nacionalna varnost, dajanje poslov političnim botrom ipd.

Knjiga *The Challenge of Liberty*, ekonomistov Roberta Higgsa in Carla Closa iz Independent Instituta, skuša prikazati kako uspešno se liberalizem bojuje s temi izzivi in skuša dati nekaj odgovorov nanje. Libertarna težkokategornika Thomas Szasz in James Buchanan se lotita tematike, ki se razteza od vloge ideologije pri vprašanih nacionalne varnosti, do lojalnosti do posameznih skupin. Prispevki, ki so bili v zadnjem desetletju v izvirniku objavljeni v *The Independent Review*, to znova in znova nazorno dokazujejo, čeprav so nekateri prispevki, ki so bolj usmerjeni h konkretnim ekonomsko-političnim predlogom, morda manj potrebni, kot pa so bili v času prve objave. Vendar, gledano v celoti, izdaja daje občutek, da so liberalni intelektualci izzive in nasprotovanja svobodi začeli dojemati šele v tem obdobju.

Prvi prispevek v knjigi, *The Soul of Classical Liberalism*, Nobelovega nagrajenca za ekonomijo, Jamesa Buchanana, se sprašuje, kaj bi lahko bilo ključno vprašanje: Ali je padec socializma in izvolitev politikov, ki uporabljajo mamljive besede majhne države, toliko zadovoljila in uspravala libertarce v prepričanju, da obstaja bistveno večja podpora njihovim prepričanjem, kot dejansko je? Buchanan odgovarja pritrdilno.

»Klasični liberalci, ki imajo razumevanje za bistvo delovanja podjetij v zadnjih dveh stoletjih, so se v desetletjih po letu 1980 dobesedno uspravali. Še posebej po smrti socializma tako kot ideje, kot v praksi,« piše Buchanan. »Država kot pestunja (Nanny Country) in očetovsko skrbni režimi iskalcev rent, v katerih danes živimo, so nastali iz praznine v politični filozofiji.« Buchanan nadaljuje z grajanjem klasičnih liberalcev za njihovo vedenje, ki je bilo takšno, kot da so pomembne bitke že zmagali, namesto da bi več časa namenjali predstavitvi jasne in privlačne vizije, kaj sploh liberalna družba je in zakaj si je za njo vredno prizadevati.

Buchananov prispevek je najboljše brati v smislu obdelave pomembne točke, ki jo je leta 1949, pred skoraj šestdesetimi leti, v svojem delu *The Intellectuals and Socialism* postavil še eden Nobelov nagrajenec za ekonomijo, Friedrich A. von Hayek. Hayek pravi: »Zgradbo svobodne družbe moramo ponovno oblikovati kot intelektualno avanturo, kot dejanje poguma. Česar nam primanjkuje, je liberalna Utopija; program, ki ni niti obramba trenutnega stanja, niti zvođenela vrsta socializma, temveč je resnično liberalen radikalizem ..., ki ni preveč praktičen in ki se ne omejuje na to, kar se danes zdi, da je politično možno ... Tisti, ki se ukvarjajo izključno z vprašanjem, kaj se v dani situaciji in javnem mnenju zdi izvedljivo, nenehno ugotavljajo, da zaradi spreminjajočega se javnega mnenja, za katerega niso storili ničesar, da bi ga usmerjali, vse skupaj hitro postane politično nemogoče.«

Buchanan ne zagovarja umika iz sveta politične razprave (niti tega, iz podobnih razlogov, ni počel Hayek). Raje zagovarja, da naj tisti, ki se udeležujejo takšnih razprav, gradijo svojo argumentacijo na zaokroženi filozofiji in ne na podlagi koristolovskih ad hoc temeljev. Na primer, klasični liberalci nasprotujejo kontrolam cen in plač, vendar naloga libertarnih ekonomistov »ni v tem, da bi ljudem posebej prikazovali, da vsiljeno določeno nadzorovanje cen in plač povzroča škodo, ki presega kakršnekoli možne koristi,« piše Buchanan. »Seveda je tovrstno specifično prikazovanje močno znotraj libertarne struje. Vendar treba je narediti ločnico med analizo, ki je namenjena prikazovanju, in analizo, katere edini namen je prispevati k nadaljujoči politični argumentaciji.«

Za liberalce je svoboda najvišja in najzlahtnejša politična vrednota. Vendar, kot v svojem delu *Liberalism, Loose or Strict*, opozarja francoski libertarec Anthony de Jasay, svoboda ni

»Dve stoletji »reguliranja, davkov in javnih storitev,« pravi de Jasay, je izrinilo nevladne organizacije, ki spodbujajo sodelovanje med ljudmi, kar je posameznikom in družbam na Zahodu povzročilo, da so manj sposobni vzdrževanja in življenja v svobodni družbi.«

»Na žalost, ko se drugi liberalni misleci spoprijemajo z odnosom med svobodo in drugimi političnimi vrednotami, nemalokrat zaključijo z bistveno šibkejšo pripadnostjo svobodi.«

»Izziv svobode v bližnji prihodnosti bo pokazati, kako ti filozofski argumenti o svobodi in redu, o svobodi in varnosti, obravnavajo debato v zvezi z dovoljeno močjo države v času vojne proti terorizmu.«

V izviriku je bil članek objavljen v Reasonu, januarja 2007, pod naslovom The Era of Big Government Never Ended.

Objavljeno z dovoljenjem Reasona. © 2007 Reason.
www.reason.com

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno mnenja Društva za svobodno družbo, časopisa Tribunal oziroma organizacij, kjer so zaposleni.

edina vrednota v tej igri. Med drugimi so tukaj še varnost, red in enakopravnost. Včasih, pravi de Jasay, lahko te vrednote dosežemo samo z zmanjšanjem svobode. In v vsakodnevni resničnosti politike se te tekmujoče vrednote nagibajo k razjedanju svobode. Dve stoletji »reguliranja, davkov in javnih storitev,« pravi de Jasay, je izrinilo nevladne organizacije, ki spodbujajo sodelovanje med ljudmi, kar je posameznikom in družbam na Zahodu povzročilo, da so manj sposobni vzdrževanja in življenja v svobodni družbi. »Največ, kar lahko strikten liberalizem naredi je, da se korak za korakom spopade s tem vsiljevanjem države, najprej na tistih točkah, kjer še lahko ohrani oziroma pridobi nazaj nekaj zasebne osnove,« zaključuje de Jassay.

Vsaj kar se tiče ZDA, je bilo v zadnjih dveh stoletjih opaziti več kot samo povečanje števila predpisov in davkov. Videli smo lahko tudi odpravo suženjstva, večja je zaščita svobode govora, konec pa je tudi zoprnega omejevanja svobode žensk. Kot bi rekel Donald Rumsfeld, trenutno še nimamo meril, s katerimi bi merili na eni strani izgubo osebne svobode posameznikov nasproti pridobitvam.

Bolj se navdušujem nad pogledi ekonomista iz George Mason University, Daniela B. Kleina, čigar prispevek prikazuje, kako so vrednote svobode, osebne odgovornosti posameznikov in individualnega dostojanstva prepletene. Vmešavanje v eno, meni Klein, znižuje vse tri. »Paternalizem ponižuje državljanke in postane samozadostna religija,« še zapiše.

Po Kleinu svoboda v resnici ni v konfliktu z nobeno izmed teh dveh pomembnih vrednot. Kot primer, kako lahko pomanjkanje odgovornosti in dostojanstva posameznikov pripelje do zniževanja svobode, prikaže esej o kadilcu, objavljenem v reviji Excursions, kjer avtor pritrjuje močnejšemu povišanju cigaretnih davkov, ker bi ga to spodbudilo k prenehanju kajenja. »Namesto da bi kot odrasel mož sprejel odločitev o svojih navadah, na glas zahteva, da ga (in s tem vse ostale kadilce) obravnavamo kot nemočnega otroka,« še zapiše Klein.

Doda, da lahko omejitve svobode lepo po vrsti in nadalje spodkopljejo odnos posameznikov do lastne odgovornosti in dostojanstva. »Paternalistične prepovedi in omejitve so za posameznika jasne: nisi kompetenten, da bi se lahko o vseh stvareh odločal sam; mi moramo določiti tvojo izbiro.«

Na žalost, ko se drugi liberalni misleci spoprijemajo z odnosom med svobodo in drugimi političnimi vrednotami, nemalokrat zaključijo z bistveno šibkejšo pripadnostjo svobodi. V What Is Living and What Is Dead in Classical Liberalism? Charles Rowley, še en ekonomist iz George Mason University, postavi vprašanje, zakaj sta se filozofa John Gray in Robert Nozick oddaljila od njunega prvotnega libertarijanizma. Njegova knjiga je zelo skrbna, kot od razprave o dveh zelo zahtevnih mislecih lahko pričakujemo, vendar zaključek je jasen. »Po mojem mišljenju,« piše Rowley, »je odmik od klasičnega liberalizma v primerih Nozicka in Graya popolnoma pojasnjen z njunim premikom, v težavnem svetu, od zagovarjanja ohranjanja svobode, k zagovarjanju ohranjanja reda, tj. od sledenja Lockove filozofije k sledenju filozofije Hobbesa.«

Ko ohranjanje reda enkrat postane najvišja politična prioriteta, nadaljuje Rowley, »je ovira za vse, ki bi, pod pretvezo izogibanja anarhiji, hoteli navaliti na osebne pravice, odstranjena. Da se prepričate v to, kako hitro so tisti, ki pričakujejo ekonomsko oziroma politično korist sposobni izkoristiti priložnosti za teptanje svobode, se je treba spomniti zgolj reakcij vseh segmentov države na tragedijo, ki se je zgodila v Oklahoma Cityju (teroristični napad 19. aprila 1995, kjer je umrlo 168 ljudi, op.p.).«

Rowleyev esej je bil najprej objavljen leta 1996. Če bi bil napisan v letu 2006, bi temu primerno »Oklahoma City« lahko nadomestil z »9/11 (najbolj krut teroristični napad v zgodovini)«. Od leta 2001 se najbolj izrazita razprava glede omejevanja svobode in vloge države vodi v kontekstu vojne proti terorizmu. Ali lahko vlada ZDA neomejeno ustavlja in ovira ameriške državljanke na ameriških tleh, ne da bi pri tem uradniki imeli kakršenkoli utemeljen sum? Ali je vladi lahko dovoljeno, da prisluškuje telefonskim pogovorom v ali iz ZDA brez dovoljenja sodišč?

Mnogo Američanov, vključno z nekaterimi, ki se smatrajo za libertarce, na tovrstna vprašanja odgovarja pritrdilno. Nekateri so se celo razburjali, da vlada v imenu boja proti terorizmu ni zadosti pristigla posameznikovih svobod. Vendar v kazalu knjige ni samcate omembe nepooblaščenega prisluškovanja oziroma zbiranja podatkov oziroma izrednih sojenj. In to z dobrim razlogom. Približno tri-četrtr prispevkov je bilo v izvirniku izdanih v letu 2001 ali pred tem.

Zaradi tega razloga vzbujajo mnogi bolj filozofski eseji, kot sta denimo Rowleyev oziroma Buchananov, več sočutja od tistih, ki so osredotočeni na »današnje« politične zagate. Diskusija Jamesa R. Ottesona z naslovom Freedom of Religion and Public Schooling je recimo čisto v redu esej, vendar eseje takšnega tipa libertarci pišejo že desetletja. Izziv svobode v bližnji prihodnosti bo pokazati, kako ti filozofski argumenti o svobodi in redu, o svobodi in varnosti, obravnavajo debato v zvezi z dovoljeno močjo države v času vojne proti terorizmu.

SVOBODOMETER

Ocena:
1,5

Piše:

Mitja Steinbacher

Magister ekonomije in član
Društva za svobodno
družbo

»V primeru obstoja birokratskih pravil namreč podjetjem zadostuje že delovanje znotraj dovoljenih okvirjev, vse kar je več, pa za njih ni racionalno, saj prinaša nepotrebne dodatne stroške, koristi pa praktično nobenih.«

»V ceno je seveda všteta tudi korupcija, do katere pride pogosteje v tistih okoljih, kjer so pristojnosti državnih uradnikov obsežnejše in redkeje v svobodnih kapitalističnih državah z minimalnim državnim aparatom.«

Zaradi posebne številke, posvečene dogajanjem na Atlasovem Liberty Forumu in Heritagovem Resource Banku, je izpadla ocena svobode za mesec april. Tokratni Svobodometer izjemoma obravnava dogajanje v dveh mesecih skupaj, aprilu in maju.

Kot vedno, je najprej na vrsti vlada. Njeno delovanje je zaznamovalo sprejetje obsežnega števila uredb, ki se tičejo različnih dejavnikov onesnaževanja okolja. Tako je administrativno določila zgornje meje onesnaževanja vode in zraka za: proizvodnjo cementa, livarne aluminija in magnezija, proizvodnjo lesnih kompozitov, male in srednje kurilne naprave, naprave za proizvodnjo aluminija z elektrolitskim postopkom, naprave za pridobivanje svinca in njegovih zlitin iz sekundarnih surovin, livarne in kovačije sive litine, nepremične plinske turbine z vhodno toplotno močjo manj kot 50 MW in nepremični motorji z notranjim zgorevanjem, naprave za vroče pocinkanje, naprave za pripravo asfaltnih zmesi, proizvodnjo keramike in opečnih izdelkov, pranje in kemično čiščenje tekstilij, livarne barvnih kovin, proizvodnjo vodikovega peroksida in natrijevih perboratov, proizvodnjo usnja in krzna, proizvodnjo rastlinskih in živalskih olj in masti, proizvodnjo alkoholnih in brezalkoholnih pijač, proizvodnjo hrane za prehrano ljudi in živalske krme, proizvodnjo in obdelavo železa in jekla, proizvodnjo stekla in steklenih izdelkov, proizvodnjo živil živalskega izvora in komunalne čistilne naprave, in sprejela uredbo o ravnanju s snovmi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča. Zraven tega je diskrecijsko določila načrt razdelitve emisijskih kuponov onesnaževalcem okolja za obdobje od 2008 do 2012.

Na prvi pogled zgleda tovrstno urejanje stopenj dovoljenega onesnaževanja lepo in prav; podjetja spoštujejo okoljske predpise in narava postaja čistejša. Ugotovitev drži, vendar samo za obdobje takoj po njihovi uvedbi, ko morajo podjetja, ki so nad dovoljenimi mejami, doseči minimalne standarde oziroma zapreti proizvodne obrate (če zlobirajo več kuponov za onesnaževanje, jim niti tega ni treba). Kvaliteta okolja se zviša. Vendar to na dolgi rok ni rešitev, saj določanje mej onesnaževanja uničuje tekmovalnost med podjetji za biti okolju še bolj prijazna. V primeru obstoja birokratskih pravil namreč podjetjem zadostuje že delovanje znotraj dovoljenih okvirjev, vse kar je več, pa za njih ni racionalno, saj prinaša nepotrebne dodatne stroške, koristi pa praktično nobenih. Bistveno bolj učinkovito je, če pritisk na znižanje onesnaževanja pride s strani izobraženih in ozaveščenih ljudi. In smo pri svobodni družbi, saj edino svobodno okolje temelji na intenzivnem razvijanju lastnega razuma in na ustvarjanju boljšega znanja, kar, med drugim, dviguje stopnjo zavesti o pomenu čistega okolja za boljše življenje. Preprosto, kupovati začnemo vedno več okolju prijaznejših izdelkov, s čimer nagradujemo okolju prijaznejša podjetja.

Globalno segrevanje in onesnaževanje okolja dobiva razsežnosti religije. Nasprotniki svobodnega razuma, zbrani v različnih nadnacionalnih mednarodnih organizacijah, v imenu višjih ciljev, predvsem pa podprti z metodo ustrahovanja pred okoljsko kataklizmo, na znanstveno neustrezen način, milo rečeno, zavajajo. Dejansko so njihova prizadevanja usmerjena v krepitev lastne politične moči in v ohranitev potrebe po obsežni regulaciji naših življenj.

Vlada nadaljuje z dodeljevanjem in zavračanjem koncesij, tj. ekskluzivnih dovoljenj za opravljanje dejavnosti. Tokrat za svetovanje potrošnikom, opravljanje iger na srečo, za vzrejo rib, za rabo vode za proizvodnjo električne energije, za rabo vode za kopalniško dejavnost, za distribucijo električne energije, za izvajanje visokošolskih študijskih programov. Zraven tega je podeljevala statuse invalidskih podjetij in določila cene učbenikom, daljinskemu ogrevanju s pomočjo pare in tople vode, komunalnim storitvam, podražila cigarete ter potrjevala in zavračala povišanja vpisnih mest na vseh treh univerzah za študijsko leto 2007/2008. Vse zgoraj omenjene aktivnosti so klasične tržne dejavnosti.

Vas zanima, kakšna je cena, ki jo za to plačujemo? Po eni strani dobimo dražje in slabše storitve, kakor bi jih zagotovili podjetniki v prostem tržnem boju, po drugi strani pa plačujemo višje davke, saj tako obsežna področja odločanja zahtevajo obsežen birokratski aparat. V ceno je seveda všteta tudi korupcija, do katere pride pogosteje v tistih okoljih, kjer so pristojnosti državnih uradnikov obsežnejše in redkeje v svobodnih kapitalističnih državah z minimalnim državnim aparatom.

Ne samo, da nadaljuje s prakso podeljevanja ekskluzivnih dovoljenj za opravljanje posameznih tržnih storitev, vlada je ponovno razlaščala. Tokrat je brez lastnikove privolitve odvzela parcelo, stanovanjsko stavbo in dvorišče. Izgovori o visokih odškodninah so brezpredmetni, saj se v svobodni družbi vsi dogovori, brez izjeme, sklepajo na podlagi prostovoljne privolitve. Če kdo želi neko zemljišče, ga mora pač kupiti po takšni ceni, kot jo zahteva lastnik zemljišča. Druge možnosti ni. Spoštovanje lastninskih pravic je najvišje merilo stopnje svobode katere koli družbe. Če tukaj

popustimo, smo prostovoljno predali temeljno vzpodbudo kreativnega ustvarjanja: razpolaganje z rezultati lastnega dela.

Ob kopici večletnih programov smo dobili še dva: šestletko razvoja podeželja in šestletko spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti, obe za obdobje 2007-2013. Obstoj nebroj različnih večletnih programov, po pravilu imajo pridevke razvojni in so med seboj v navzkrižju, kaže na neverjetno vero vladnega establišmenta, da lahko s pomočjo pobiranja davkov in kreiranja večletnih razvojnih načrtov izboljšuje raven našega življenja. »Razni odbori in komisije javnega sektorja pač ne morejo nikoli tekrovati s trgov, saj jih za vsako posamezno idejo javnega sektorja trg ponudi mnogo več, ki potem v medsebojni bitki kljubujejo druga drugi, tista najboljša in najbolj uporabna pa se na koncu pokaže kot zmagovalna,« je v govoru, ki smo ga pod naslovom Islandska zgodba o uspehu objavili v sedmi številki Tribunala, izjavil David Oddsson, oče reform danes cvetoče Islandije. Verjamem, da dodatni komentar ni potreben.

Prav z zanimanjem sem pregledal kratko gradivo, ki ga je vlada sprejela v zvezi s sodelovanjem z nevladnimi organizacijami. Dokument odraža prepričanje, da je naloga vlade neposredna podpora nevladnih organizacij s pomočjo davkov, ki jih plačujemo vsi, ker bi naj to bilo v interesu nas vseh. V svobodni družbi se ljudje prostovoljno združujemo v nam ljube organizacije, ki jih tudi sami, brez državnega vmešavanja, finančno podpiramo. Posledično imamo v svobodni družbi pestro paleto zelo učinkovitih organizacij, ki sledijo potrebam svojih članov, saj so odvisne od njihove članarine. V Sloveniji podobnih državah pa moramo vsi plačevati tiste civilno-družbene organizacije, ki jih preko razpisov določi birokracija. Dobimo klasične skupine iskalcev rent, ki pri politikih lobirajo za nezaslužen denar davkoplačevalcev. Posledično je civilna družba bistveno manj učinkovita in je v večini primerov zgolj sama sebi namen.

Kot dokaz, kako so zaposleni v javni upravi privilegirani proti tistim, ki to financiramo, podatek, da so vladni možje v tem obdobju povišali plače policistom, carnikom, paznikom, izterjevalcem, vojakom in gasilcem ter zagotovili KAD-u povrnitev davka iz naslova realiziranih premij dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbence. Pri prvem ukrepu pogrešamo fleksibilna pravila nagrajevanja na osnovi zadovoljstva državljanov z delom teh služb, v primeru KAD-a pa gre za davčno olajšavo, ki po definiciji pripada davkoplačevalcem. Gre namreč za denar iz naslova privilegiranih shem dodatnega zavarovanja za javne uslužbence, kjer KAD skrbi za izplačilo obljubljenih rent ob upokojitvi. Vlada je izplačilo rent iz teh naložb priznala kot davčni odbitek, ki ga bo nakazala KAD-u, namesto da bi za ta znesek znižala davke. Nekako v ta sklop sodi tudi program financiranja državnega proračuna, kjer je vlada potrdila pakete obveznic za predčasni odkup in časovnico odkupov. Vladnim birokratom svetujemo, da se naj vedejo odgovorno do davkoplačevalcev in naj zadnjih izdaj obveznic ne poravnava več z morebitnimi novimi izdajami, temveč izključno z zniževanjem lastne potrošnje.

Trije dogodki iz tega obdobja pa vendarle nekoliko dišijo po načelih svobodne družbe. To so pospeševanje denacionalizacijskih postopkov, h kateremu se je vlada zavezala, novi razpisi za prodajo državnega premoženja, ki jih organizirata KAD in SOD ter napoved delne prodaje naše druge največje banke. Počakajmo.

Izmed sprejetih aktov Državnega zbora izpostavljam: petletko za jezikovno politiko 2007-2011, spremembe zakonodaje o omejevanju konkurence in dve parlamentarni komisiji za nakupe orožja. Jezik je živa tvorba, kot je živ vsak naravni sistem. Zato je administrativno urejanje jezika neumnost, ki upočasnjuje njegov naravni razvojni tok. Ljudi se namreč ne da prisiliti, da govorijo v skladu s pravili, temveč se jezikovno izpopolnjujejo glede na svoje vsakodnevne potrebe. Pomembno je namreč zgolj to, da uporabljajo takšen jezikovni kod, kakršnega potrebujejo za nemoteno izpolnjevanje lastnih ciljev. Moraliziranje o nacionalnem pomenu jezika je mlatenje prazne slame: profesionalni novinar ima en jezikovni kod, profesor fizike ima drug jezikovni kod, zdravnik ima tretji jezikovni kod, elektrotehnik ima četrty jezikovni kod, gospodinja ima peti jezikovni kod in tako dalje. Resnica je drugje: tančica nujnosti negovanja slovenskega jezika skriva osebni interes jezikoslovcev po financiranju njihovih projektov z davki.

Odslej bo prostovoljno povezovanje podjetij v skupine z namenom občutne prevlade na trgu kaznivo dejanje. Vse pod krinko zaščite potrošnika. V resnici gre za grob poseg v svobodno delovanje podjetij in v njihove strateške odločitve. Administrativno uničevanje tržnih monopolov pomeni kaznovanje najbolj učinkovitih podjetij zato, ker so na trgu pobrala največji tržni delež. Pozabljamo, da je najboljši regulator koncentracije moči možnost prostega vstopa na tržišče, saj najmočnejša podjetja na trgu sili k stroškovni učinkovitosti; če bo monopolist dvignil cene nad tržne, bodo prišli novi ponudniki in mu bodo cene zbili.

Poslanci so ustanovili dve parlamentarni komisiji za eno stvar: nakup orožja. Opozicijski poslanci bodo preverjali pravilnost nakupa oklepnikov pri Patriji, poslanci vladnih strank pa nekatere večje nakupe orožja pred tem, ko je bila sedanja opozicija na oblasti. Poznavajoč logiko delovanja parlamentarnih preiskovalnih komisij, lahko brez tveganja napovem, da se iz vsega skupaj ne bo izcimilo nič. Gre namreč izključno za osebni interes poslancev po razpolaganju s čim več informacijami. Te informacije nato uporabljajo za izvajanje lastnih političnih kampanj, ko nas prepričujejo o koruptivnosti političnih nasprotnikov. Sume o nepravilnostih politikov bi moralo preiskovati izključno tožilstvo.

»Obstoj nebroj različnih večletnih programov, po pravilu imajo pridevke razvojni in so med seboj v navzkrižju, kaže na neverjetno vero vladnega establišmenta, da lahko s pomočjo pobiranja davkov in kreiranja večletnih razvojnih načrtov izboljšuje raven našega življenja.«

»Prav z zanimanjem sem pregledal kratko gradivo, ki ga je vlada sprejela v zvezi s sodelovanjem z nevladnimi organizacijami.«

»Trije dogodki iz tega obdobja pa vendarle nekoliko dišijo po načelih svobodne družbe. To so pospeševanje denacionalizacijskih postopkov, h kateremu se je vlada zavezala, novi razpisi za prodajo državnega premoženja, ki jih organizirata KAD in SOD ter napoved delne prodaje naše druge največje banke.«

»Poslanci so ustanovili dve parlamentarni komisiji za eno stvar: nakup orožja.«

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno mnenja Društva za svobodno družbo, časopisa Tribunal oziroma organizacij, kjer so zaposleni.

DOGODIVŠČINE JONATHANA GULLIBLA

Dva vrtova

Piše:

Ken Schoolland

Profesor ekonomije in političnih ved na Hawaii Pacific University.

»Jonathan je v nadaljevanju svojega potepanja premišljeval o pravih tega zapletenega otoka. Ljudje gotovo ne bi živeli z zakoni, ki bi jih delali tako nesrečne!«

»Torej, Miško, bil si na obeh straneh. Povej mi, na kateri strani ograje so tisti, ki so bolj škodljivi?«

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno mnenja Društva za svobodno družbo, časopisa Tribunal oziroma organizacij, kjer so zaposleni.

Jonathan je v nadaljevanju svojega potepanja premišljeval o pravih tega zapletenega otoka. Ljudje gotovo ne bi živeli z zakoni, ki bi jih delali tako nesrečne! Mora obstajati dober razlog za to. Otok je tako zelen, zrak mehak in topel – to bi moral biti raj na zemlji. Tako premišljujoč se je sprehajal skozi naselje.

Prišel je do dela poti, kjer sta bili na obeh straneh v ravni liniji postavljeni ogromni železni ograji. Za ograjo na njegovi desni so stale nenavadne živali različnih velikosti in oblik – tigri, zebre, opice – preveč, da bi jih lahko naštel. Za ograjo na drugi strani pa so se sem in tja sprehajali moški in ženske, oblečeni v črno-bela progasta oblačila. Skupini, ki sta si čez cesto stali nasproti, sta bili videti čudni. Pristopil je moškemu v črni obleki, ki je vihtel gumijevko in korakal med zaklenjenimi vrati, ki so bila vsaka na svoji strani ceste.

Jonathan je vljudno vprašal: »Čemu služita ti dve ograji?«

Ohranjajoč zmeren ritem med nogami in gumijevko je stražar ponosno odgovoril: »Ena obdaja naš živalski vrt.«

»Oh,« je dejal Jonathan in strmel v skupino kosmatih živali, ki so s pomočjo oprijemalnih repov skakale s sten varovalne mreže.

Stražar, ki je bil vajan dajanja turističnih razlag lokalnim otrokom, je nadaljeval: »Ali vidiš odlično pestrost živali tam čez?« Z rokami je pokazal proti desni strani ceste. »K nam so jih pripeljali z vseh koncev sveta. Ograja jih čuva varno na svojem mestu, da jih ljudje lahko opazujemo. Veš, ne moremo dovoliti čudnim živalim, da se prosto sprehajajo okoli in škodijo naši družbi.«

»Vau!« je vzkliknil Jonathan, »to vas je moralo stati bogastvo, da ste živali z vsega sveta pripeljali sem in da sedaj tukaj skrbite za njih.«

Stražar se mu je nasmehnil in narahlo odkimal. »Osebnost sam ne plačujem za živalski vrt. Na Corumpu imamo davek za živalski vrt, ki velja za vse.«

»Vse?« je vprašal Jonathan, ki je v zadregi občutil praznino svojih žepov.

»Torej, nekateri se želijo izogniti svojim obveznostim. Ti uporniki pravijo, da jih živalski vrt ne zanima. Drugi zavračajo plačevanje davka za živalski vrt, ker verjamejo, da bi živali morali opazovati in preučevati v njihovih naravnih okoljih.«

Stražar se je obrnil proti ograji na levi strani ceste in z gumijevko potegnil po težkih železnih vratih. »Ko državljani zavrnejo plačilo davka za živalski vrt, jih postavimo sem, varno za te rešetke. Tako lahko te čudne ljudi vsi opazujemo. Tudi njim je preprečeno, da bi se prosto sprehajali okoli in škodili naši družbi.«

Jonathanu se je začelo v glavi sukati nezaupanje. S primerjanjem obeh skupin izza ograj, se je vprašal, če bi sam bil pripravljen plačati za vzdrževanje tega stražarja in obeh vrtov. Prijel je železne rešetke in skrbno pregledal ponosne obraze sojetnikov v progastih oblačilih. Nato je pogledal ošaben izraz na stražarjevem obrazu, ki je nadaljeval z vihtenjem gumijevke in s korakanjem sem ter tja.

Taisti stari rumeni maček se je vpletal in razpletal med rešetkami vrtov, vedno v preži za hrano. Stražar je s svojo palico glasno udaril v drog ograje in maček je zbežal Jonathanu med noge. Nato se je usedel in si polizal sprednjo tace in se popraskal po ranjenem ušesu.

»Stavim, da imaš rad miši? Veliko miši,« mu je dejal Jonathan. Potrepljal ga je po glavi in ga krstil v Miška. »Torej, Miško, bil si na obeh straneh. Povej mi, na kateri strani ograje so tisti, ki so bolj škodljivi?«

Frank-Walter Steinmeier o protestih

Piše:

Matej Steinbacher

Predsednik Društva za svobodno družbo.

Frank-Walter Steinmeier, nemški zunanji minister, je ob demonstracijah, ki so spremljale Azijsko-evropsko srečanje (ASEM) v Hamburgu, za medije izjavil:

»Demonstranti imajo pravico do demonstracij. Ljudje imajo pravico postavljati vprašanja o globalizaciji. O demonstracijah proti tokratni konferenci pa bom odgovoril z vprašanjem: zakaj demonstrirajo proti konferenci, na kateri želijo Evropejci in Azijci oblikovati skupna stališča o spornih svetovnih vprašanjih?«

Demonstriranje kot množično izražanje nestrinjanja, običajno v obliki protesta, ni pojav sodobnega časa. V takšni ali drugačni obliki so se demonstracije namreč pojavljale že vse od začetka človeške civilizacije. Tako sta se recimo začeli ameriška in francoska revolucija konec 18. stoletja, s pomočjo protesta so tudi kitajski študentje leta 1989 zase zahtevali spoštovanje osebne svobode in demokracijo, konec koncev pa so tudi prvi začetki »slovenske pomladi« konec osemdesetih let povezani z ljudskim protestom.

Tako ni presenetljivo, če se različne oblike protestov dogajajo tudi v današnjem času. Vsako njihovo omejevanje bi pač pomenilo grob poseg v posameznikovo svobodo do lastnega izražanja mnenja. Pa vendar se je včasih težko znebiti občutka, da postaja pri vsem skupaj prevladujoča potreba po razgrajanju, vse pogosteje pa se tudi ne ve natančno, proti čemu so demonstracije sploh namenjene. Te so pač vse prepogosto povezane z nasiljem, še bolj pa skrbi, da se pri tem uporablja silo in splošni nered kot prevladujoče in edino sredstvo za reševanje vprašanj, kot je revščina, okoljevarstvo ipd. Nasilje pač spada med že prežete oblike reševanja nesoglasij, ki ne pritečejo Zahodni civilizaciji, ponovna vpeljava takšnega načina reševanja pa bi celotno družbo privedla v njeno degradacijo na najnižjo možno raven. Samo predstavljajmo si primer, ko bi se že vsako najmanjše nesoglasje med sosedi nekaznovano razreševalo z uporabo najhujšega nasilja.

To pa še sploh ni vse. Dogodki kažejo, da protestnikom kratenje pravic drugih pri tem ne predstavlja nobene omejitve. Še več, vse bolj prevladujoča postaja filozofija, da cilj upravičuje uporabo vseh sredstev. In potem se dogajajo zažgani avtomobili, razbita izložbena stekla, kraje, pretepi in celo uboji. Ne nasprotujem javnemu izkazovanju posameznikovih prepričanj oziroma nestrinjanj, pa vendar je z vidika svobodne družbe nedopustno, da posameznik ali skupina pri tem neavtorizirano zlorablja tujo lastnino. Verjetno ni daleč od resnice, da bi vas velika večina protestnika, ki bi si na vaši zelenici prizadeval za čistejše okolje, najprej skušala pregnati, verjetno celo s pomočjo policije, eni bi ga pa zaradi vdora na vaše (tuje) zemljišče celo prijavili na sodišče. In kaj bi porekli, ko bi vas ta nezaželeni gost ob teh vaših dejanjih označil za nasilneža, ki mu povrh vsega krati njegovo pravico do svobodnega izražanja?

V tem oziru niso hamburški dogodki nobena izjema in lahko prej služijo kot dober primer. Ni namreč pomembno, ali gre za številčno večjo ali manjšo skupino ali celo za osamljenega protestnika. Kot v zgornjem primeru okoljskega protestnika je tudi tukaj pomembno izključno varovanje lastninskih in drugih pravic ostalih. In ne, da nekateri uresničujejo svoje cilje, ideje, prepričanja na račun drugih. Ljudje smo pač ciljno usmerjena bitja s sposobnostjo razumnega mišljenja, kar daje vsakomur svoj razlog za prisotnost oziroma neprisotnost na demonstracijah. Različne razloge bi lahko pripisali celo vsem njenim udeležencem, kjer bi se verjetno našli zastopniki večnih nergačov, radovednežev, nihilistov, razgrajavev in drugih skupin, v večini primerov, kot je v Hamburgu, pa večino tako ali drugače protirežimskih protestnikov, ki, če si sposodim besede Ayn Rand, pri tem ne ugotovijo, da so sami najbolj konsistentni del ubogljivih gojencev, katerim predstavlja upor že po arhetipu odmik od ohranjanja statusa quo.

Ob vsem skupaj je paradoksalno, da so se protesti zgodili tudi v Hamburgu. Ne bo odveč ponoviti, da je bila glavna tema hamburških pogovorov okoljevarstvo, pri tem vprašanju pa gre težko oporekati evropskim prizadevanjem v prid čistejšemu okolju, ne glede na to, če se z njimi strinjamo ali ne. Saj ne, da bi zavzemanje za »dobro stvar« legitimiralo uporabo gornje prakse, pa vendar se samo po sebi postavlja vprašanje o dejanskih razlogih za tokratne proteste.

»V takšni ali drugačni obliki so se demonstracije namreč pojavljale že vse od začetka človeške civilizacije.«

»Samo predstavljajmo si primer, ko bi se že vsako najmanjše nesoglasje med sosedi nekaznovano razreševalo z uporabo najhujšega nasilja.«

»Ob vsem skupaj je paradoksalno, da so se protesti zgodili tudi v Hamburgu.«

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno mnenja Društva za svobodno družbo, časopisa Tribunal oziroma organizacij, kjer so zaposleni.

Tribunal

glasnik svobodne družbe

Društvo za svobodno družbo
Kolajbova ulica 20a
SI – 1000 Ljubljana

Predsednik društva
Matej Steinbacher

Svetovalni odbor
Dr. Victoria Curzon-Price
Podpredsednica Mont Pelerin
Society; University of Geneva
Keith C. Miles, OBE
Finančni svetovalec
Borut Prah
Upokojeni direktor IBMa v ZDA
Dr. Miroslav Prokopijević
FMC; IES; Univerza v Črni gori;
Beograjska odprta šola
Dr. Krassen Stanchev
IME; nekdanji član bolgarskega
parlamenta

Akademski odbor
Dr. Nigel Ashford
George Mason University;
Institute for Humane Studies
Dr. Peter J. Boettke
George Mason University;
Mercatus
Dr. Daniel J. Mitchell
Cato Institute
Dr. Tom G. Palmer
Cato Institute
Dr. Svetozar Pejovich
Zaslužni profesor na Texas A&M
University
Dr. Matjaž Perc
Univerza v Mariboru
Dr. Richard W. Rahn
Monetarne oblasti na
Kajmanskih otokih, IGEG
Dr. Robert M. Sauer
University of Southampton
JIMS

Celebrating 25 Years of Advancing Freedom

ATLAS
ECONOMIC RESEARCH FOUNDATION

2000 N. 14TH STREET • SUITE 550 • ARLINGTON, VA 22201
TEL 703 934 6969 • WWW.ATLASUSA.ORG • ATLAS@ATLASUSA.ORG

Letter of Recognition
Atlas Recognition Grant for Young Institutes

November 14, 2006

Mr. Matej Steinbacher
Chief Executive Officer
Free Society Institute
Kolajbova ul. 20a
Ljubljana 1000. Slovenia.

Dear Matej,

The Atlas Economic Research Foundation is impressed with Free Society Institute's remarkable accomplishments during this short period of time since its establishment. We believe that FSI has tremendous potential growth to become an influential public policy research institute for the dissemination of the ideas of liberty in Slovenia.

FSI's current extensive public presence gained with its articles published on the Slovenian business daily, *Finance*, has demonstrated us that FSI has the competence to evolve into a prominent opinion maker to defend and spread out the ideas of free market, limited government, rule of law, and individual liberty.

We were impressed when we learned that the officials of the Bank of Slovenia noticed FSI's flat tax rate promotion in Slovenia, as well as FSI's provocative criticism about labor unions. Congratulations to FSI for achieving this level of influence in the media in such a short time!

Atlas hopes that this letter of recognition can increase FSI's visibility and gain easier access to the media. We also hope to show you our support for your work in Slovenia with an *Atlas Recognition Grant for Young Institutes* of \$10,000. We strongly believe that FSI will succeed in implementing large projects that it has in mind to do in the future.

We trust that FSI will be a leading institute in Slovenia for the promotion of the principles of a free society.

Wishing you every success,

Alejandro A. Chafuen, Ph. D.
President & CEO

Leonard P.iggio, Ph. D.
Executive Vice President

Društvo za svobodno družbo je znanstveno-politično in nestransko društvo, čigar poslanstvo je širjenje idej svobodnega trga, omejene vloge države, osebne svobode, svobodnega podjetništva, vladavine prava in proste iniciative posameznikov.